

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESAURESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20
3 luni 10
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet

Redacția & Administrația

București, CALEA RAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

SUMAR

— Despre contractul de cont curent, de d-l I. N. Cezărescu, JURISPRUDENȚA :

— Casație S.-Unité: *Ministerul de finanțe cu Tza'a Rosenberg s. a.* (Darurile manuale fiind valabile prin simplul fapt al tradiției, fără să fie nevoie de un act scris, nu sunt supuse la taxa de înregistrare);

— Casație s. III: *Ministerul de finanțe cu H. și M. Rădulescu* (Donațiunile și orice acte liberalități în genere, chiar când nu sunt făcute în forma autentică, sunt supuse taxelor de înregistrare, dacă sunt constatate prin act scris);

— Trib. Constanța: *Banca «Unirea Comercială» din Constanța cu Hagi Hariton Gavril* (Conform art. 693 c. com. singurul refuz al unor plăți pe teme de excepțiuni, pe cari în bună credință debitorul le socotește întemeiate, nu constituie o probă de încetare a plăților. — Acțiunea de regres a posesorului cambiei pierzându-se prin neintentarea ei în termen de 15 zile dela data protestului și acțiunea de declarare în stare de faliment neputând avea efectele acțiunii recursorii, conservarea dreptului de regres girantului chemat în declarație în termen de 15 zile dela protest, fără ca în același interval de timp să se fi introdus contra sa acțiunea recursorie, trebuie considerat de bună credință când refuză plata poliței, excepțiunea neintroducerii în termen a acțiunii recursorie fiind un temeinic motiv din partea girantului de a nu plăti cambia, și neplăta în asemenea împrejurări nefiind o probă a încetării plăților), cu o *Observație* de d-l avocat Trancu-Iași;

— Judecătoria Ocolului Tândărei-Ialomița: *V. Chivan s. a. pentru contravență* (Dacă prepusul unui cărciumar comunal i se poate aplica dispozițiunile art. 27 al. III și IV din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase, când este dovedit că are în arendă pământuri țărânești precum și dacă cărciumarul comunal i se poate aplica pedapsa prevăzută de art. 23 al. IV din aceeași lege, când este dovedit că prepusul său are în arendă pământuri țărânești?);

Rezumatete Jurisprudenței Curței noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Concesiuni petrolifere. — Instanța de consolidare. Scopul ei.—Dacă ea este în drept a rezolva dificultățile ivite între concedent și concesionar asupra contractului intervenit între dânși; **No. 2:** Distrugerea parțială a lucrului arendat. — Dreptul arendașului a cere scădere din preț.—Dacă acest drept îl are arendașul și în cazul când distrugerea s'a întâmplat înainte de executare, dar după facerea contractului.—Art. 1423 cod. civ.; **No. 3:** Judecarea cauzelor. — Obligațiunea instanței de a da cuvântul părților să se aperse.—Opoziție.—Respingerea ei ca tardivă fără a se da cuvântul oponentului.—Violarea dreptului de apărare.—Art. 95 pr. civilă;

Casație s. II: No. 1: Concesiune petroliferă. — Consolidare.—Legarea instanței numai cu acei ce au formulat vre-o contestație sau arătat vre-o pretenție.—Citarea numai a acestora în recurs; **No. 2:** Gaj.—Dobândirea unui drept real din partea creditorului gagist.—Buna sa credință.—Preferința lui față chiar de adevăratul proprietar.—Prescripția instantanee a lucrurilor mobile.—Art. 1909 cod. civ.; **No. 3:** Ultrași.—Competința judecătorului de pace cu apel la tribunal.—Art. 53 l. j. p.—Curtea de apel judecă numai ultragrij din timpul audienței sale.—Integratorul în penal.—Neluarea lui—Lipsă de nulitate.—Art. 177 și 186 pr. pen.; **No. 4:** Pedepse.—Culm de delict.—Bancrută simplă și înșelăciune.—Recunoașterea circumstanțelor ușurătoare.—Pedepșa sub 15 zile închisoare.—Art. 40 și 60 din codul penal; **No. 5:** Mărturie mincinoasă.—Lipsa unor elemente precise, decât înculpatul a luat mită sau nu.—Trimiteră afacerii la camera de acuzare.—Art. 283 și 291 cod. pen.

Casație s. III: No. 1: Taxe succesoriale.—Avere mobilă productoare de venit.—Supra-taxa de 4/100.—Sentire de supra taxă, când averea e deja supusă la taxa de 5/100 asupra venitului capitalului mobilă și la taxa de 5/100 din legea patentelor.—Art. 48.

al. 7 l. timbrului; **No. 2:** Taxe succesoriale.—Rentă perpetuă.—Scăderea din succesiune a sumei ce reprezintă valoarea ei.—Deosebire de rentă viageră.—Art. 64 lit. h. Legea timbrului; **No. 3:** Pensie.—Legea pentru reangajarea gradelor inferioare din 1906.—Reangajarea contractată anterior acestei legi, dar împlinită în urmă.—Aplicarea noii legi.

Despre comptul curent

Una din materiile cele mai dificile ale edului de comerț, este aceea relativă la comptul curent. Și dificultățile devin cu atât mai multiple, cu cât comptul curent în materie de operațiuni de bancă a devenit aproape de esența operațiunilor lor. Comptul curent și electricitatea.—zicea un autor modern—sunt viitorul omenirii. În adevăr, astăzi băncile tind a-și restrânge operațiile lor numai la comptul curent. Secontul, reescontul, operații simple de bancă, numai sunt suficiente pentru a indestula nici chiar cheltuielile de administrație, ne cum să dea dividendele dorite de acționari. Un bun pe care trebuie să-l recunoaștem, este apelul ce s'a făcut de la un timp încoace, la capitalurile indigene, chemarea la activitatea economică a țării, a păturei capitaliste naționale, al cărei rezultat a fost scăderea secontului, eftenirea banului.

De aci, necesitatea pentru bănci, de a lucra și în alte direcții, sau mai bine de a da dezvoltare altor operațiuni de bancă mai productive. Între aceste operațiuni este și comptul curent.

Dar, cum această materie urma și ea evoluțiunea timpurilor, eră foarte puțin uzitată și de aci foarte puțin cunoscută.

Legislațiunile streine ca cea Franceză, Germană, Spaniolă, Elvețiană, etc. abia conțin ici colea câte o dispoziție relativă la comptul curent.

Singurele legislațiuni cari tratează în mod regulat materia sunt codul de comerț Italian, Portughez, Silian și Român.

La noi, sub legislația veche, eram nevoiți ca și în Franța să recurgem la principiile generale de drept comun.

Odată cu introducerea noului cod de comerț, comptul curent a fost legiferat de legiuitorul român în titlul X, Art. 370 până la 373. c. com. corespunzător art. 345—348 c. com. ital.

Cu toată reglementarea comptului curent pe cale de lege, totuși aplicațiunea lui, în practică dă loc la o sumă de dificultăți și de controverse.

Înainte de a discuta asupra acestor dificultăți să precizăm mai întâiu natura juridică a comptului curent. Este el un contract sau nu?

Legiuitorul nostru, ca și cel italian, intitulează comptul curent drept contract.

Dacă legiuitorul a înțeles prin cuvântul contract, acordul de voințe dintre compeurentiști, nimic de zis. Este exact că fără un acord de voințe nu poate exista nici o operație între două sau mai multe persoane. Dacă, însă, legiuitorul a voit să înțeleagă prin cuvântul «contract» instrumentul probator al acordului de voințe dintre compt-curentiști, de sigur expresia este improprie, fiindcă prin natura lui comptul curent nu exige a se face un inseris. Din contra, operațiunile în sine, determină comptul curent; căci nu ori-ce operațiune în care există un debit și un credit constituie un compt curent. Vom vedea că pentru a exista un compt curent se cer anumite condițiuni, cari nu au nevoie să fie scrise mai de înainte.

Nu voi zice nici ca *Alauzet* (1) că este o simplă regulă de comptabilitate, dar nu pot admite nici că este un contract care trebuie să fie scris pentru a lua ființă.

Propriu este dar a spune, alături de jurisprudență și de majoritatea doctrinei, că comptul curent este o convenție *sui generis* a cărui cauză generatoare se găsește în el însuși, fără ași lua caracterul după natură fie cărei operații în parte (2). De aci rezultă că comptul curent este un contract consensual, iar nu *real* cum s'a pretins de

unii autori (3) făcând confuziune între operațiile de registre și convențiunea părților.

Înainte de a se opera în registre, trebuie neapărat să existe convenția dintre părți pentru a forma între ele un compt curent și această convenție este care dă caracterul juridic operațiunii, bine înțeles sub condiția ca operațiile să înceapă.

Când există compt curent ?

O a două cestiune delicată și care dă loc la discuțiuni este și aceea relativă la formarea convenției de compt curent. Cu alte vorbe, când putem spune că există compt curent? Existența comptului curent, nu depinde de părți, ea constă în operația însăși a părților. Se poate foarte bine ca părțile să facă o convenție de compt curent între dinsele, fără ca această convenție să producă imediat un raport de credit și de debit între contractanți dacă nu începe operațiunile. Tot astfel o simplă deschidere de credit chiar când plata s'ar face parțial și creditorul în registrele sale ar deschide debitorului un compt de credit și debit încă, nu constituie un compt curent, dacă operația de credit nu este urmată de alte dări și averi, cari să se compenseze între ele până la închiderea comptului, când rezultă un sold creditor sau debitor pentru una din părți.

Nu există iarăși compt curent, când la finele unui credit, după mai multe plăți parțiale, soldul se raportează la un nou credit (4).

Nu e compt curent nici în cazul când o bancă deschide un credit unui particular necomerciant și cu un termen fix la care creditul trebuie să fie acoperit, chiar când acest credit n'a fost acoperit în întregime.

De asemenea, nu se stabilește nici un raport de compt curent între acel care furnizează obișnuit mărfuri unui altuia care nu l'acreditează cu prețul acelor mărfuri (5).

De altă parte, a fost judecat însă, că există raport de compt curent, ori de câte ori operațiunile intervenite între părți au necesitat o balanță, adică a ocazionat deschiderea reciprocă de un credit și un debit (6).

Asemenea, că vărsămintele făcute unei case

1) *Commentaire du C. de Com. I. I p. 138.*

2) *Thaller, Droit comm 1640.*

Vivante în vol: IV No. 1712 și 1713 se încearcă să facă o diferență între comptul curent și contractul de compt curent, spunând că comptul curent este foaia din registrul negustorului unde se trece darea și averea clientului, dar că n'are nici un efect juridic deosebit de un simplu credit.

Atunci e un simplu credit, un compt, dar nu un compt *curent* care presupune a fi neconținut în curge, o până la încheierea lui până când, nu se știe cine-va fi debitor.

3) *Ingaramo*, p. 251 No. 1.—Boistel 881.

4) *Ingaramo*, Venezia 11 Martie 1889.

5) *Ingaramo*, C. A. Palermo 1886.

6) Douai 1836.

de bancă de sume ce produc dobânzi și cu dreptul de retrageri facultative, prezintă toate elementele unui compt curent").

Cred că greșește Curtea de Paris dând o asemenea soluție și are multă dreptate d. Lyon Caen când consideră asemenea operații ca un compt pur și simplu iar nu compt curent.

Aș crede chiar că operația mai propriu, ar putea lua numele de depozit spre fructificare fără termene, adică cu facultatea pentru deponent de a ridica depozitul la vedere, în total sau parțial. Fără îndoială că se stabilește între deponent și depozitar un compt, dar aceasta nu constituie comptul curent prevăzut de lege, pentru bunul și simplul motiv că nu întrunește condițiunile esențiale ale comptului curent.

Pentru a exista compt curent se cer următoarele condițiuni, în afară de consimțământul părților: 1) remiteri de numerar, efecte etc.; 2) aceste remiteri să fie reciproce; 3) ele să fie făcute în plină proprietate și 4) să fie destinate a se compensa și numai soldul rezultat la încheierea comptului să fie exigibil.

Aceste condițiuni rezultă din lege, art. 370 c. com. care deși nu arată anume condițiunile comptului curent, însă arătând efectele lui, sau cum zice legiuitorul român și italian—ceea ce produce comptul curent, se deduce pe cale de consecință condițiunile lui.

De altfel, chestiunea de a se ști, în anumite cazuri, dacă există sau nu compt curent, este o chestiune de fapt lăsată cu desăvârșire la aprecierea Tribunalului de fond. Totuși—adaogă Lyon Caen—Curtea de casație e în drept a examina dacă judecătorii fondului au făcut o bună aplicare a legii recunoscând sau respingând existența unui compt curent").

De altă parte, pentru că nu se cere un act scris, dovada comptului curent se poate face prin orice mijloc de drept comun.

Fără îndoială că una din dovezile cele mai puternice, și cele mai uzitate, sunt registrele regulat ținute și extrasele luate după ele.

S'a discutat mult dacă comptul curent este sau

nu un fapt comercial. Legiuitorul român ca și cel italian au tranșat chestiunea prin art. 6 din c. com. în care declară că comptul curent, față de un necomerciant, nu constituie un fapt de comerț, afară numai dacă — adaogă legea — se rapoartă asupra unei operațiuni comerciale, adică are o cauză comercială.

Fără îndoială că ceea ce prevede legiuitorul în art. 6 c. com. este o excepție la regula generală, în care, comptul curent este un act comercial. De altă parte dispoziția art. 6 din c. com. nu e de cât consacrară jurisprudenței anterioare.

Efectele comptului curent

Pentru a înțelege mai bine efectele comptului curent și mai ales operațiunile însăși de compt curent, este necesar să stabilim de la început oare-cari termeni întrebuițiți în comptul curent. Așa, am arătat de la început că comptul curent se operă prin remiteri reciproce de sume de bani sau de efecte, mărfuri etc. Ei bine, pe acele care trimite valorile le vom numi: *trimitătorul*; pe acele care le primește: *primitorul*; iar la amândoi le vom da numele de *comptcurentiști*.

Asupra efectelor comptului curent, legiuitorul român ca și cel italian le arată în mod precis în Art. 370. Cod. Com. al cărui conținut este următorul:

Art. 370 (345 ital.) *Contractul de compt curent produce:*

1. *Strămutarea proprietății valorilor înscrise în comptul curent asupra primitorului lor, prin aceia că el le trece în debitul său, și novațiunea obligațiunei de mai înainte între acela care a trimis valorile și primitorul lor.*

Inscrierea însă în comptul curent a unui efect de comerț sau a unui alt titlu de credit, e presupusă făcută sub rezerva încasării.

2. *Compensațiunea reciprocă între părți până în concurența debitului și a creditului respectiv la încheierea socotelei, cu rezerva plății diferenței.*

3. *Curgerea de dobânzi pentru sumele trecute în comptul curent în debitul primitorului de la data înscrierii.*

Dobânzile sunt cele comerciale și se socotesc pe zi, dacă părțile nu s'au învoit alt-fel.

Din dispozițiunile înscrise în acest articol se degajează următoarele efecte:

7). D. 92 I. 598. Vezi cu toate acestea Lyon Caen et Renault, T. IV No. 806; Boistel, No. 13.

8). Lyon Caen, T. III No 798.—D. 1910 2. 76. Idem I. 343.

1° *Strămutarea proprietății valorilor înscrise în comptul curent, asupra primitorului.*

2° *Novatiunea obligațiunilor precedente.*

3° *Indivizibilitatea comptului curent și*

4° *Interesele comerciale datorate de drept de către primitor de la data înscrierii valorilor primite.*

Mai sunt o mulțime de alte efecte ce poate produce comptul curent din convenția părților, dar acele nu sunt de esența comptului curent. Totuși, în cursul studiului nostru vom vorbi despre ele.

Să analizăm acum fie-care efect în parte, să vedem care este înțelesul lor și ce consecințe poate decurge din ele.

Primul efect pe care mi-l presintă însăși legiuitorul este: *Strămutarea proprietății valorilor înscrise, de la trimițătorul la primitor.*

Vai că zică, trimițătorul conturentist a unei valori sau unui efect știe că îndată ce primitorul conturentist a trecut în registrul său de compt-curent, valorile sau efectele trimise de el, ele au devenit proprietatea primitorului, care poate dispune de dănsese. Ba, ceva mai mult, nu se presupune compt curent fără acest efect de strămutarea proprietății în favoarea primitorului.

Dacă trimiterile făcute de compturentist consistă în bani, nici o dificultate, primitorul devine proprietar al sumei din momentul trecerii acelei sume la creditul trimițătorului din care moment datorește și el dobânzi la suma primită, dacă nu există convenție contrarie.

Ce se întâmplă însă, dacă comptul curent se stabilește și prin trimiteri de mărfuri, grâu, etc.? Primitorul, devine el proprietar al acelor mărfuri?

Legiuitorul român, în Art. 370, vorbește numai de *valori*, «strămutarea proprietății valorilor». Legiuitorul italian, în Art. 345, se exprimă și mai general, spunând că trece în proprietatea primitorului creditul trecut în comptul curent în favoarea trimițătorului. «*Proprietà del credito annotato, etc.*» Mărturisese, că așa cum e redactat Codul nostru în care e vorba de *valori*, aș înclina să cred că atunci când trimiterile constă în mărfuri, ele nu trec în proprietatea primitorului; are însă dreptul acesta să le vândă și prețul lor săl treacă în creditul debitorului, preț care singur devine proprietatea primitorului mărfurilor. Afară numai dacă legiuitorul prin «*valori*» n'a înțeles tot

ce poate avea o valoare, fie bani, efecte, cambii, sau chiar mărfuri. Și în cazul acesta, termenul, în materie de operațiuni de bancă, este impropriu, fiindcă cuvântul *valori* are un înțeles mai restrâns, dar mai propriu.

Nici redacțiunea italiană n'a fost mai fericită prin *credito annotato*, fiind-că cu toată modificarea adusă codului comercial, tocmai pentru a evita ori-că critică—zice Vivante—încă lasă loc la indoială⁹⁾ O oare care indoială pare a reeși și din ceia ce spune Lyon Caen;

«Fie care operațiune conține o remitere, adică «este acompaniată de sume de bani de *mărfuri*, «de efecte, făcută de una din părți celei-l'alte, «care păstrează libera dispoziție fie asupra acelor «sume de bani, *fie asupra mărfurilor*, fie a efectelor «*ou tout au moins, de la somme qui en représente la valeur*»¹⁰⁾.

Ce însemnează acest *tout au moins*?

Frasa această ultimă pare a contrazice ceia-ce spusese până aci că primitorul devine proprietar al sumelor, mărfurilor, etc; căci din două una ori devin proprietar al mărfurilor, efectelor, etc, și atunci nu mai vorbește de valoarea lor, sau n'am devenit proprietar al mărfurilor și numai în acest caz spun că devin proprietar *cel puțin* al valorii lor.

Desigur că în intențiunea autorului francez ca și a legiuitorului român și italian a fost că mărfurile când ele constitue remiteri pentru operațiuni de compt curent, trec în proprietatea primitorului, care poate dispune de ele și credita cu prețul lor pe trimițător. Este bine înțeles ca mărfurile să nu fi fost trimise spre vânzare, ca numai prețul lor să fie trecut în comptul curent, căci atunci însemnează că trimițătorul a înțeles să-și păstreze proprietatea mărfurilor și numai prețul să fie considerat ca o remitere¹¹⁾.

Interesul cestiuinei este din punctul de vedere al consecințelor ce decurg din strămutarea proprietății.

În primul rînd, fiind vorba de o strămutare de proprietate de la trimițător la primitor, dacă lucrul pierе în total sau în parte, urmează prin-

⁹⁾ *Vivante*, Dir. Comm. IV, No, 1726.

¹⁰⁾ *Lyon Caen*, op. cit. No. 806.

¹¹⁾ Vezi în această privință *Boistel*, No, 13 și *Lyon Caen*, nota 2 p. 611 op. cit.

eipiul *res perit domino*, adică lucrul pierd pentru primitor. Rîsurile, prin urmare, sînt pentru primitor, cu o condiție ca acesta să fi acceptat, să fi consimțit la primirea lucrului, pentru că din contractul de compt curent, nu se poate deduce că a existat consimțimint dat mai înainte¹².)

O altă consecință a strămutărei proprietății este și aceea că primitorul are toate acțiunile ce decurg din efectul sau valoarea trimisă, ca întrerupere de prescripție, sequestre, propriiri, etc.

Mai important însă de cât toate este dreptul de revendicare. Dacă primitorul a căzut în stare de faliment, trimițătorul nu poate revendica valorile, mărfurile ori efectele trimise. Este bine înțeles ca aceste valori, mărfuri sau efecte să fi fost acceptate și primite de către primitor, căci dacă el nu le-a acceptat sau nu le-a primit ele pot fi revendicate.

În Franța, cestiunea e mult discutată. Art. 574 din C. Com. francez a dat loc la discuții¹³).

La noi, cestiunea revendicării nu mai presintă nici o dificultate. Art. 812 și urm. din cod. com. a tranșat cestiunea.

Când e vorba de cambii sau titluri de credit, ele pot fi revendicate de trimițător, dacă n'au fost plătite încă și se mai află în natură în casa falitului la ziua sentinței declarative de faliment. Asemenea dacă remiterea a fost făcută de proprietar cu simplu mandat de a încasa efectul și a păstra suma în comptul său; sau, în fine, dacă acele cambii sau efecte au fost destinate de proprietarul lor pentru anume plăți determinate (Art. 812).

Dacă e vorba de mărfuri, ele pot fi revendicate în parte sau în total, dacă în ziua sentinței declarative de faliment se mai găsește în posesiunea falitului și numai dacă acele mărfuri i-au fost date cu titlu de depozit spre a fi vândute în comptul proprietarului; căci, în ori-ce alt caz nu există drept de revendicare (Art. 813 c. com.).

Art. 813 din c. com. român ca și cel italian merg și mai departe, dă dreptul de revendicare chiar a prețului sau a parte din el, rezultat din vânzarea aceluiași mărfuri, cu condiție ca acest preț să nu fi fost trecut în compt-curent.

Așa de exemplu: Primus trimite mărfuri lui Secundus spre vânzare, cu obligație pentru acesta de a păstra prețul primit în comptul lui Primus. După aceasta Secundus dă faliment. În această situație se pot întîmpla mai multe ipoteze:

a) Secundus, n'a vândut mărfurile și se află în depositul său în momentul sentinței declarative de faliment. În asemenea caz Primus are dreptul să revendice mărfurile.

b) S'au vîndut numai parte din mărfuri și parte sînt încă în depositul lui Secundus. Primus va revendica ceia-ce se găsește în deposit la falit și dacă pentru cele vândute n'a primit încă prețul, va revendica și prețul de la terțul cumpărător.

c) S'au vîndut toate mărfurile și se datorește prețul în total sau în parte. Primus va revendica prețul datorit.

Acest ultim drept de revendicare, însă, este supus unei condițiuni esențiale, adică primitorul falit, să nu fi trecut sumele primite sau de primit din preț în comptul curent stabilit între el și terțul cumpărător; căci atunci falitul a creditat comptul cumpărătorului cu suma de primit sau cu suma primită, debitând comptul său cu aceeași sumă, ceia ce face ca suma primită sau cea de primit prin efectul comptului curent să și piardă individualitatea ei și să nu se mai poată revendica.

Este bine înțeles că dacă efectele de comerț sau titlurile de credit sînt date și primite, fără rezerva încasării, lucru foarte puțin admisibil, atunci nici revendicarea nu e posibilă, pentru că ele au trecut în patrimoniul primitorului falit.

În regulă generală însă, efectele comerciale, cambii sau titlurile de credit sînt date sub rezerva încasării, și aceasta se presupune chiar când între părți n'ar fi fost nimic convenit în această privință.

Și consecința unei asemenea dispozițiuni este importantă din mai multe puncte de privire.

(va urma)

I. N. CESARESCU

Inalta Curte de casație și Justiție, S.-Unite

Audiența dela 29 Noembrie 1912

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, Prim-Președinte
Ministerul de finanțe cu Tzala Rosemberg ș. a.

Daruri manuale. — Dacă asemenea daruri sînt su-

¹² Castagnola, Nuovo cod. di comm. Art. 345, No. 13; Lyon Caen, op. cit. No. 808; Daloz, 95, 1401.

¹³ Dall. 99, 2,89.—și Dall. 1910, 2,76.

puse la taxa de înregistrare — Art. 51 din legea timbrului.

Din dispozițiunile articolelor 51 și urm. din legea timbrului dela 1906, privitoare la modul de percepere a taxelor de timbru și înregistrare, rezultă că, în regulă generală, aceste taxe nu sunt datorite decât atunci când convențiunea sau faptul care ar avea de efect transmiterea unui drept, se constată printr'un act scris.

Prin urmare, darurile manuale fiind valabile prin simplul fapt al tradițiunii fără să fie nevoie de un act scris, rezultă de aci că asemenea daruri manuale nu sunt supuse la taxa de înregistrare *).

Deciziunea 16/912. — Respins recursul făcut de Ministerul de finanțe contra sentinței trib. Putna, s. II, No. 194/912, dată în proces cu Tzala Rosenberg ș. a.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat C. Marinescu în desvoltarea motivului de casare; și

Pe d-l avocat P. P. Poni, în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat :

«Violarea art. 43 din legea timbrului dela 1906 și exces de putere»;

«Prin deciziunea ministerială fiind impusă succesiunea defunctului Șmil Rozenberg, din comuna Panciu, la taxe succesoriale și herezii acestuia făcând apel. Trib. de Putna, s. II, a micșorat activul succesiunii cu 1500 lei, pretinzând că această sumă reprezintă niște daruri manuale și, prin urmare, ea nu trebuia să fie impusă»;

«Trib. motivează această scădere pe aceea că darurile manuale nu sunt prevăzute de legea timbrului și că ele nu sunt constatate prin act scris, caz în care ar putea să fie taxate instanța de fond a pierdut din vedere că legea timbrului, în mod general, isbește de taxă toate liberalitățile, oricum ar fi făcute ele; că dar, această lege nu face deosebirea pe care trib. s'a întemeiat»;

«Hotărîrea atacată cu recursul de față, violează art. 43 din legea timbrului dela 1906 și este dată cu exces de putere»;

Având în vedere că rezultă din sentința adusă în recurs, că Ministerul de finanțe, fixând taxa de înregistrare de plătit fiscalului la succesiunea rămasă pe urma decedatului Șmil Rozenberg, a obligat pe succesorii acestuia prin decizia cu No. 1815 din 1911, ca să plătească taxa de înregistrare și la o sumă de cincisprezece mii lei, care reprezintă darurile manuale pe cari decedatul le făcuse în viață. la diferite epoci fiilor și succesorilor săi Elias, Tzala și Moritz;

Că intimații în recurs făcând apel în contra deciziei Ministerului de finanțe, tribunalul, prin sentința suspusă recursului, a admis apelul și a scutit pe intimații de plata taxei de înregistrare pentru arătata mai sus sumă de cincisprezece mii lei, pe motiv că legea timbrului și înregistrării nu supune la taxa de înregistrare darurile manuale;

Că, asupra recursului făcut de Stat în contra acestei sentințe, făcându-se divergență de secțiunea a treia a acestei înalte Curți, iar asupra divergenței neputându-se forma majoritatea cerută de art. 20 din legea organică a Curții, recursul a fost trimis în cercetarea secțiilor unite;

Având în vedere că, întrucât nici un impozit și deci

nici o taxă fiscală nu se poate percepe, decât în puterea unei legi (art. 109 din Constituție), de aci rezultă că toate legile fiscale sunt de strictă interpretare, și că nu se pot aplica decât la cazurile prevăzute anume de aceste legi;

Considerând că din dispozițiunile articolelor 51 și următorii din legea timbrului dela 1906, privitoare la modul de percepere a taxelor de timbru și înregistrare, rezultă că în regulă generală, aceste taxe nu sunt datorite decât atunci când convențiunea sau faptul care ar avea de efect transmiterea unui drept, se constată printr'un act scris;

Considerând că atunci când legiuitorul a voit să deroge dela acest principiu general, a spus-o în mod expres după cum a făcut-o în art. 31 și următorii din citata lege, prin care supune la taxa timbrului proporțional contractele de închiriere sau arendare făcute chiar verbal, și în art. 46 al II prin care supune la taxa de înregistrare contractele sau învoeliile făcute verbal în baza unei adjudicațiuni sau comande; că dispozițiunile exprese din aceste articole dovedește că arătatele cazuri sunt o excepțiune la regula generală care prevede că taxele de timbru și înregistrare nu se percep decât la actele scrise;

Considerând că darurile manuale fiind valabile prin simplul fapt al tradițiunii, fără să fie necesitate de un act scris, este evident că față cu principiul sus arătat, asemenea daruri nu pot fi supuse la taxa de înregistrare;

Considerând că nu se poate admite că în cuvintele «și orice liberalități între voi» din art. 48 al legii timbrului, legiuitorul a înțeles a cuprinde și darurile manuale cari sunt valabile fără nici un act scris, și să deroge astfel, în privința acestor daruri dela regula stabilită de art. 51 suscitată care presupune neapărat existența unui act scris pentruca obligațiunea de a plăti taxa de înregistrare să ia naștere;

Considerând, în afară de acestea, că legiuitorul, în art. 47 al. III, nu supune la taxa de înregistrare vânzările de bună voință a bunurilor mobiliare, decât când se va dresa un contract legalizat de tribunal, sau de altă autoritate; că legiuitorul, când a admis această scutire a avut în vedere și a voit a înlătura mijloacele vexatorii la cari ar fi recurs cei însărcinați cu constatarea și taxarea unor asemenea vânzări, mijloace cari de altfel s'ar întrebuișă și pentru constatarea și taxarea darurilor manuale;

Considerând, în fine, că aceasta fiind doctrina stabilită de această înaltă Curte în privința darurilor manuale, cu mult înainte de modificările aduse în 1906 legii timbrului, dacă legiuitorul ar fi voit să supune la taxa de înregistrare și darurile manuale, ar fi modificat în acest sens la 1906 și articolele din legea timbrului, pe cari se întemeiază fiscalul recurent ca să susțină că și darurile manuale trebuie supuse taxei de înregistrare, așa încât să nu mai fie loc la nici o îndoială în această privință;

Că ne aducând nici o modificare textelor legii timbrului și înregistrării în această privință, această înaltă Curte este cu drept cuvânt autorizată să stăruie în doctrina sa;

Considerând că astfel fiind, din toate aceste puncte de vedere mijlocul de casare este neintemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 10 Aprilie 1912

Președinția d lui G. P. PRESCU, președinte

Ministerul de finanțe cu H. și M. Rădulescu

Taxe de înregistrare. — Donații și orice alte liberalități în genere, chiar când nu sunt făcute în forma autentică — Art. 48 legea timbrului.

Art. 48 din legea timbrului supune la taxa de înre-

*) A se vedea publicat acest rezumat în No. 2/913, pag. 23.

gistrare nu numai donațiunile de orice bunuri, ci și orice alte liberalități între viu. Din termenii generici în care este concepută această dispozițiune reese evidentă intenția legiuitorului de a isbi de taxe de înregistrare nu numai donațiunile propriu zise, făcute în formă prescrisă de art. 813 din codul civil ci și orice alte liberalități în genere, chiar când ele s'ar înfățișa sub o altă formă; așa dar, când printr'un proces-verbal de contravenție se caracterizează și se clasifică o convenție scrisă intervenită între părți ca o liberalitate ce intră în prevederile art. 48 din legea timbrului, tribunalul ca instanță de apel nu poate scoate de sub aplicațiunea acestei dispozițiuni acel act decât contestând și motivând un acte că el n'ar intra în realitate caracterile unei adevărate liberalități, cari sunt și ele formal prevăzute prin art. 48, iar nu numai că actul nu ar fi făcut în forma autentică cerută pentru donațiunile propriu zise, prevăzute de art. 813 din codul civil. *)

Deciziunea 196/912—Casată, după recursul făcut de Ministerul de finanțe, sentința tribunalului Ilfov s. I 612/911, dată în proces cu H. și M. Rădulescu.

Curtea

Ascultând pe D-l avocat C. Marinescu în dezvoltarea motivului de casare, în lipsa intimațiilor;

Deliberând,

Asupra motivului de casare:

«Greșita aplicațiune a art. 813 c. civ. Violarea art. 48 principiu și alin. 4, 64 lit. h. și 91 din legea timbrului de la 1906, eroare gravă de fapt și exces de putere.»

«Haralambie Rădulescu făcând un act de rentă viageră nepotului său de frate Mihail Rădulescu fără a fi plătit taxele de înregistrare încă de la formarea actului cu cere legea timbrului atât constitutorul rentei cât și beneficiarul au fost puși în contravențiune. Trib. de Ilfov s. I a infirmat procesul verbal pe motiv că actul nu era investit cu forma autentică și că părțile au declarat în instanță că nu se servese de acel act.»

«Instanța de fond a pierdut din vedere ca legea timbrului isbește de taxe toate actele de liberalitate fără a se interesa dacă acele acte sunt sau nu în formă autentică, afară de acestea, actul de liberalitate fiind format, ori ce declarațiune din partea autorilor lui nu mai putea servi la nimic, în specie cu atât mai mult această declarațiune nu putea scăpa de responsabilitate pe părți, cu cât în fapt era dovedit că ele se servese de acel act la judecătoria ocol. I București unde Herman Hechter ca creditor al lui Mihail Rădulescu, cerea validarea popririi făcută pe aceasta rentă. Trib. de Ilfov s. I dând la o parte considerațiunile de drept și faptele dovedite înaintea sa, a făcut o greșită aplicațiune a art. 813 c. civ., a violat art. 48 principiu și alin. 4, 64 lit. h. și 91 din legea timbrului de la 1906, a comis o eroare gravă de fapt și cu exces de putere a admis apelul contravenienților.»

Având în vedere că se constată din sentința supusă recursului că Haralambie Rădulescu intimat în recurs constituind printr'un scris o rentă viageră anuală de 2500 lei nepotului său de frate Mihail Rădulescu și urmându-se această rentă de către un creditor al acestuia din urmă, judecătoria ocol. I București cu ocazia validării popririi a sezisat Ad-ția financiară a Capitalei pentru plata taxelor de înregistrare ce s'ar datori fiscalului pentru acea convențiune scrisă intervenită între părți;

Că administrațiunea financiară a Capitalei prin procesul

verbal din 18 Februarie 1910, aprobat de Ministerul de finanțe, constatând că pentru acel act, care este o liberalitate, părțile trebuiau să plătească fiscalului taxe de înregistrare potrivit art. 48 al. 4 și 64 lit. h. din legea timbrului, a condamnat atât pe H. Rădulescu constitutorul rentei, cât și pe Mihail Rădulescu, beneficiarul ei, care semnase și el actul mai sus menționat la plata taxelor prevăzute de citatele texte din legea timbrului, cum și la amenda prevăzută de art. 91 din aceeași lege;

Că, în contra acestei condamnățiuni numiții au făcut apel la tribunal, care amânându-l a anulat cu totul menționatul proces verbal, argumentând că după art. 813 din cod. civil donațiunile trebuind a fi făcute prin act autentic care în speță nu s'a făcut, întrun cât actul este sub semnătură privată, de aci ar rezulta că actul fiind nul ca donațiune, contravenția ar fi fără fință;

Având în vedere că art. 48 al. 4 din legea timbrului supune la taxe de înregistrare nu numai donațiunile de orice bunuri ci și ori ce alte liberalități între viu; că din termenii generici în care este concepută această dispozițiune a legei timbrului reese evident intențiunea legiuitorului de a isbi de taxe de înregistrare nu numai donațiunile propriu zise făcute în forma prescrisă de art. 813 c. civ. ci și ori ce alte liberalități în genere, chiar când ele s'ar înfățișa sub o altă formă;

Considerând în speță, că procesul verbal de contravenție caracterizând și clarificând convenția intervenită între părți ca o liberalitate ce intră în prevederile art. 48 din legea timbrului, trib. ca instanță de apel nu putea scoate de sub aplicațiunea acestei dispozițiuni acel act de cât contestând și motivând anume că el n'ar intra în realitate caracterul unei adevărate liberalități, care sunt și ele formal prevăzute prin art. 48, iar nu numai că actul nu ar fi făcut în forma autentică cerută pentru donațiunile propriu zise prevăzute de art. 813 c. civ., mai ales că în speță acel act servise părților în procesul de poprire de la judecătoria, așa că el isi primise executarea cel puțin în parte;

Considerând dar că trib. anulând procesul verbal de contravenție, fără a discuta și cerceta dacă actul intervenit între părți constituie o liberalitate, precum stabilește procesul verbal, a săvârșit un exces de putere, violând art. 48 din legea timbrului, aplicând greșit art. 813 c. civ. și dând o sentință nemotivată, care trebuie deci a fi casată;

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.;

TRIBUNALUL JUDEȚULUI CONSTANȚA

Audiența dela 23 Octombrie 1912

Președenția d-ului GH. L. DIMITRIU, președinte

Sentința comercială No. 282

Banca Unirea Comercială din Constanța cu Haagi Hariton Gavril

Faliment.—Inetarea plăților.—Refuzul unor plăți pe temeiul de excepțiuni invocate de debitor.—Dacă constituite o probă de inetare de plăți.—Acțiune de regres.—Pierderea ei prin neintroducerea în 15 zile dela protest Probă invocată de garant de a nu plăti cambia.—Inetarea plăților. (Art. 696 c. comercial.)

1) Conform art. 696 c. comer. singurul refuz al unor plăți pe temeiul de excepțiuni, pe cari în bună credință debitorul le socotește ineteiate, nu constituie o probă de inetare a plăților.

2) Acțiunea de regres a posesorului cambiei pierzându-se prin neintentarea ei în termen de 15 zile dela depozitarea lui și acțiunea de declarare în stare de faliment nepunând avea efectele acțiunii recursorii, conservarea dreptului de regres girantului chemat în declarație în termen de 15 zile dela protest, fără ca în același interval de timp să se fi introdus contra sa acțiunea recursorie, trebuie considerat de

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 4 /912, pag. 480.

bună credință când refuză plata poliței, excepțiunea neintroducerea în termen a acțiunii recursorii fiind un temeinic motiv din partea girantului de a nu plăti cambia și neplata în asemenea împrejurări nefiind o probă a încetării plăților.

Tribunalul,

Asupra cererii făcută de «Banca Unirea Comercială» din Constanța, prin petiția înregistrată la No 34391/1912, pentru declararea în stare de faliment a comerciantului Hagi Hariton Gavril din Constanța;

Având în vedere concluziunile plăților:

Având în vedere că Banca reclamantă, în dovedirea acțiunii sale a prezentat o cambie datată 29 Iunie 1912, pentru suma de 2000 lei, cu scadența la 29 Septembrie 1912, emisă de către Hagi Samil Zevadin în ordinul părâtului Hagi Hariton Gavril, care a trecut-o prin gir lui M. Dimitru, care la rândul lui a girat o bănci reclamante și care a protestat o pentru neplata la scadența ei;

Având în vedere că părâtul, prin apărătorii săi, a opus că el fiind girant, trebuia ca reclamanta, mai înainte de a introduce cererea de declarare în faliment contra sa, să introducă acțiune pentru plata ei în termen de 15 zile prescris de art. 345 c. comercial;

Considerând că purtătorul unei cambii, pe lângă acțiunea directă ce are contra trasului sau în contra acestora ce s'au obligat pentru tras sau ar fi acceptat pentru tras, mai are și o acțiune în contra giranților și a trăgătorului, numită acțiune de regres sau recursorie, pentru că prin această acțiune purtătorul cambiei se întoarce înapoi în contra acestora ce au avut polița în mâini, acțiune ce aparține și giranților cari au fost siliți să plătească polița purtătorului;

Considerând că art. 344 c. com. determină obiectul acțiunii de regres mărginindu-l la plata sumei indicată în cambie, a dobânzilor și a cheltuielilor justificate prin scoțeteala de întoarcere, după dispozițiunile art. 336 și 337 c. com. fiind prin urmare, o acțiune pentru plata sumelor datorite pe baza cambiei; iar pentru exercițiul acestei acțiuni, art. 342 și 345 c. com. arată condițiunile ce trebuie să îndeplinească purtătorul cambiei, și anume: încunoștințarea girantului până în două zile dela data protestului sau a declarațiunii ce-i ține locul că polița nu a fost plătită la scadență, și al 2-lea, trebuie să reclame în judecată în termen de 15 zile dela data protestului sau a declarațiunii ce-i ține locul, — această din urmă condițiune sub sancțiunea pierderii acțiunii de recurs a posesorului cambiei în contra trăgătorului și în contra giranților după expirarea termenului de 15 zile dela protest;

Văzând că acestea fiind condițiunile conservării acțiunii de regres și obiectul acestei acțiuni este evident că ele sunt în totul deosebite de ale acțiunii de declarare în stare de faliment;

Considerând că, într'adevăr, în ce privește acțiunea pentru declararea în stare de faliment, rezultă din coprisul art. 6° c. c. că obiectul acestei acțiuni este de a constata încetarea de plăți a unui comerciant, pentru datoriile sale comerciale și nicidecum obligarea la plata unei sumi de bani către creditorul ce cere declararea; pentru determinarea și plata sumelor datorite creditorului reclamant, în acțiunea pentru declararea în stare de faliment, fiind instituită o procedură specială, procedura verificării creanțelor (titlul 3. cap. I. art. 763 și urm. c. com.), comună tuturor creditorilor falitului; că, prin urmare, nu se poate confunda acțiunea recursorie a purtătorului cambiei contra giranților anteriori cu acțiunea pentru declarare în stare de faliment a acestora și, prin urmare, nici efectele acestor acțiuni nu se pot confunda, acțiunea recursorie neputând avea de rezultat o declarare în stare de faliment, iar acțiunea pentru declarare în stare de faliment nu poate

avea de rezultat obligațiunea girantului anterior la plata sumelor dia cambie; că obiectul și efectele acestor acțiuni fiind distincte, acțiunea de faliment introdusă contra giranților anteriori în termen de 15 zile dela data protestului, nu poate avea de efect conservarea dreptului de recurs, care se conservă numai prin introducerea acțiunii recursorii în acest termen;

Considerând că, conform art. 696 c. com., singurul refuz al unor plăți pe temei de excepțiuni, pe cari în bună credință debitorul le scoțete întemeiate nu constituie o probă de încetare a plăților; că, acțiunea de regres a posesorului cambiei pierzându-se prin neîntentarea ei în termen de 15 zile dela data protestului și acțiunea în declarare în stare de faliment neputând avea efectele acțiunii recursorii, conservarea dreptului de regres girantului chemat în declarare, în termen de 15 zile dela protest, fără ca în același interval de timp să se fi introdus contra sa acțiunea recursorie, trebuie considerat de bună credință când refuză plata poliței, excepțiunea neintroducerea în termen a acțiunii recursorii fiind un temeinic motiv din partea girantului de a nu plăti cambia, și neplata în asemenea împrejurări nefiind o probă a încetării plăților;

Considerând că, în sp. ță, părâtul Hagi Hariton Gavril fiind girant, iar Banca reclamantă neintroducând acțiune în contra sa în termenul prescris de art. 345 c. com. pentru plata sumei coprinsă în sus menționata cambie, a pierdut acțiunea ce o avea contra sa;

Că, cererea de declarare în stare de faliment deși e introdusă în termen de 15 zile dela protest, totuși nu poate avea nici un efect în contra părâtului, căci această cerere nu poate fi considerată ca o acțiune pentru plata cambiei, ci e o cerere de a se constata încetarea de plăți a părâtului, și întrucât Banca reclamantă a pierdut acțiunea ce o avea în contra părâtului, cambie pe baza căreia cerea declararea în stare de faliment a părâtului, nu poate constitui un act doveditor al încetării plăților;

Că, așa fiind, cererea de declarare a părâtului în stare de faliment câtă să fie respinsă;

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, tribunalul respinge acțiunea, etc.

(ss) G. L. Dimitriu; I. Opreșu.

Grefier (s) Alexandrescu.

OBSERVAȚIE.—Tribunalul de Constanța, prin sentința de mai sus, rezolvă chestiunea următoare:

Un creditor, Banca Unirea comercială, având o cambie cu girul H. H. Gavril, în termenul celor 15 zile dela data protestului intentă în contra girantului acțiune de declarare în stare de faliment, fără să mai facă acțiunea cambială conform art. 345 cod. com. Tribunalul raspunde Băncii care cere declararea: Procesul în declarare nu ține loc de acțiune cambială chiar dacă este intentat în termenul celor 15 zile. Și cu drept cuvânt. Cum se menține acțiunea cambială de regres în contra giranților?

Posesorul unei cambii are următoarele îndatoriri pentru menținerea obligațiunii giranților:

1) În caz de neplata cambiei să facă protestul în condițiunile art. 326—334 cod. com. Legea ne spune că nici un act nu poate înlocui protestul, afară de declarațiunea dată de persoana care refuză acceptarea sau plata (art. 331 cod. com.).

Actul de protest trebuie să îndeplinească condiții esențiale anume prevăzute de lege *).

2) După facerea protestului, posesorul cambiei protestate pentru neplată trebuie să înștiințeze pe girant despre aceasta în formele prescrise de art. 342 cod. com. Înștiințarea e socotită data prin predarea la poștă în termen de două zile a unei scrisori recomandate. Legiuitorul nostru comercial a admis acest mod de înștiințare ca simplificând formalitățile și cheltuielile. În vechia noastră lege comercială (art. 160 cod. com. dela 1900) incunoștiințarea protestului trebuia făcută în *chip oficial*.

3) Intentarea acțiunii cambiale de regres. Această acțiune trebuie să fie intentată în cele 15 zile dela data protestului sau a declarării de care se vorbește la art. 331 cod. com. (Art. 345 cod. com.). Înainte de 1900 nu se cerea numai atât. Era necesar, conform art. 347 cod. com. suprimat la 1900, ca citațiunea să fie înmănată obligațiilor acționați înăuntrul termenelor prevăzute în art. 345 cod. com. și în art. 346 cod. com., cari se ocupă de termenele acțiunii în regres în cazul când cambia e plătibilă în țară străină.

Codul comercial prevede decăderi în cazul când condițiunile puse pentru acțiunea în regres nu au fost îndeplinite și anume:

Se pierde acțiunea în recurs chiar, când nu se face protestul și nu se exercită acțiunea în 15 zile (art. 350 cod. com.).

În cazul când nu se face înștiințarea conform art. 342 cod. com., atunci cel care o omite e ținut către giranții anteriori la repararea daunelor cauzată prin această omisiune și pierde dreptul la dobânzi și cheltuieli în contra giranților anteriori, dela cari nu va putea cere decât suma arătată în cambie. (Art. 342 cod. com.).

În speța noastră, Banca Unirea comercială în loc de a îndeplini obligațiunea acțiunii în regres, face cerere în declarare contra girantului. Această cerere în declarare însă, nu putea înlocui acțiunea cambială. Prin declararea în stare de faliment se consacra starea de fapt a încetării plăților care există și fără sentința declarativă. Nici cererea în declarare și nici o acțiune alta nu poate înlocui acțiunea recursorie, după cum soț că atunci când se inseriu creanțele condiționate la masa falimentului când acesta figurează ca girant (art. 773 cod. com.), nu poate dispensa pe creditorul care vrea să-și menție girul de a face protestul, înștiințarea și acțiunea cambială în condițiunile cerute de lege. Starea de faliment a girantului cambiei cred că nu scutește de formalitățile de mai

sus și înscrierea condiționată la masă, nu înlocuiește formele prescrise anume de legea comercială.

Așa fiind, părătul H. H. Gavril cu drept cuvânt a ridicat excepțiunea în care tribunalul i-a dat câștig de cauză și nu numai că nu putea falimentul să fie declarat pe temeiul art. 696 cod. com., dar Banca Unirea comercială nici nu era creditoarea lui H. H. Gavril fără îndeplinirea formalităților de mai sus și fără obținerea unei sentințe judecătorești de condamnare, căci la judecata cambială girantului putea să opună lipsa îndeplinirii formalităților de protest, etc. Să presupunem, mai departe, cazul când a doua zi după scadență un creditor ar intenta acțiune în contra girantului. Ar putea oare înlocui aceasta protestul? Girantul ar rămâne obligat la plata cambiei?

Din toate aceste scurte considerațiuni, sentința tribunalului de Constanța este bine motivată și conformă cu principiile codului comercial.

TRANCU-IAȘI

Avocat

Galati, Decembrie 1912.

Judecătoria ocol. rural Tândărei-Ialomița

Audiența dela 2 Octombrie 1912

Cartea de judecată penală No. 1008

V. Chiriac ș. a. pentru contravențiune la legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase

Legea asupra monopolului vânzării băuturilor spirtoase.

Dacă prepusului unui cărciumar comunal i se poate aplica dispozițiunile art. 27 al III și IV, din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, când este dovedit că are în arendă pământuri țărănești, precum și dacă cărciumarului comunal i se poate aplica pedeapsa prevăzută de art. 23 al. IV din aceeași lege, când este dovedit că prepusul său are în arendă pământuri țărănești — (Art. 23 și 27 din legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase).

1. De oarece art. 27 al. 3 și 4 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase prevede că, cărciumarii și soțiile lor nu pot în nici un caz nici direct, nici prin persoane interpusă să ia în arendă pământuri țărănești, și că în caz de contravențiune la această dispozițiune numai cărciumarul este pedepsit, urmează că o asemenea prohibițiune nu este pusă și p ntru prepus și deci nefiind pusă și pentru prepus, înseamnă că nu i se poate aplica nici pedeapsa prevăzută de art. 27 al. 4, legile penale fiind de strictă interpretare.

2. Nu trebuie să se facă confuziune între condițiunile ce trebuie să le îndeplinească cărciumarul comunal — pentru a putea deveni cărciumar comunal — prevăzute de art. 23 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, și între prohibițiunea impusă cărciumarului comunal — după ce a devenit cărciumar comunal, de a ține în arendă pământuri țără-

* A se vedea «Curierul Judiciar», No. 19, din 10 Martie 1911, cu decizia înaltei Curții, a Curții de apel din Iași și adnotația mea relativă la condițiunile actului de protest.

nești — prevăzută și pedepsită de art. 27 al. 3 și 4 din acea lege și nu trebuie să facem această confuziune, pentru că dacă am considera și prohibițiunea impusă cârciumarului comunal de a ține în arendă pământuri țărănești, tot ca o condițiune care ar intra între cele prevăzute de art. 23, ar însemna că adăogăm la art. 23, ceea ce nu coprinde în realitate și, în asemenea caz, am crea legea în loc de a o interpreta.

Judecata,

Asupra acțiunii penale de față:

Având în vedere lucrările și actele din do ar cât și apărarea și răspunsul dat la interogator de inculpați :

Având în vedere că din acestea se stabilește în fapt următoarele: că inculpatul V. Ch cârciumar comunal în prevederile legii pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale, are ca prepus împuternicit cu procura No . . . a administra în mod general și fără nici o restricțiune cârciuma din satul M. Cogałniceanu, comuna Tândărei, pe ginerile său D. P., care cu contract de închiriere ține cu arendă pe timp dela 1 Septembrie 1911 până la 1 Septembrie 1913, dela M. C. N., lotul No. 180, improprietățile acestuia pe moșia statului Cotul Epure ;

Considerând că față de această situațiune de fapt, sunt de rezolvat următoarele chestiuni de drept: dacă prepusului unui cârciumar comunal i se aplică dispozițiunile art. 27 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale, când este dovedit în fapt că acest prepus, ține în arendă pământuri țărănești cât și chestiunea dacă un cârciumar comunal este considerat că a contravenit art. 23 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase când este dovedit că are ca prepus o persoană care ține în arendă pământuri țărănești ;

Având în vedere că în ce privește prima chestiune, este în afară de îndoială că de oarece art. 27 al. 3 și 4 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, prevede că cârciumarii și soțiile lor, nu pot în nici un caz, nici direct, nici prin persoane interpuse să ia în arendă pământuri țărănești și că în caz de contravențiune la această dispozițiune, numai cârciumarul este pedepsit, urmează că o asemenea prohibițiune nu este pusă și pentru prepus și nefiind pusă și pentru prepus, înseamnă că nu i se poate aplica nici pedeapsa prevăzută de art. 27 al. 4, legile penale fiind de strictă interpretare ;

Că astfel fiind, deși este stabilit în fapt că D. P., prepus al cârciumarului comunal V. Ch. are în arendă pământuri țărănești, totuși nu i se poate aplica pedeapsa prevăzută de art. 27 al. 4 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, această pedeapsă nefiind prevăzută și pentru prepuși, nu le o putem aplica pe cale de interpretare ;

Considerând că a doua chestiune este mai puțin subtilă și s'ar părea la prima vedere că ar fi întemeiat raționamentul ce se face de Administrațiua financiară în procesul verbal din 24 Iulie 1912, când zice «având în vedere că d-l P. fiind prepus d-lui V. Ch. cârciumar comunal, trebuie să îndeplinească în total și d-sa aceleași condițiuni ca cârciumarul Ch, adică de a nu cultiva loturi țărănești Or, d sa cultivând lotul țărănesc arătat mai sus, nu îndeplinește condițiunea cerută de art. 27 al. 3, și cum prin art. 23 al. 4 se prevede penalitate cârciumarului al cărui prepus n'ar îndeplini întocmai condițiunile sale, d-l V. Ch s'a făcut pasibil de acea penalitate » ;

Având în vedere că acest raționament nu se bazează decât pe o confuziune ce se face între condițiunile ce trebuie să le îndeplinească cârciumarul comunal, pentru a putea deveni cârciumar comunal, prevăzute de art. 23 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, și între prohibițiunea impusă cârciumarului comunal, după ce a devenit cârciumar comunal, de a ține în arendă pământuri țărănești, prevăzută și penală de art. 27 al. 3 și 4 din aceiași lege, și care prohibițiune am văzut că nu este impusă și prepusului cârciumarului comunal ;

Că, din moment ce nu se mai face această confuziune și nu trebuie să se facă, pentru că dacă am considera și prohibițiunea impusă cârciumarului comunal de a ține în arendă pământuri țărănești tot ca o condițiune care ar intra între cele prevăzute de art. 23, ar însemna că adăogăm la art. 23, ceea ce nu coprinde în realitate, și în asemenea caz am crea legea în loc de a o interpreta ;

Că, în această situațiune nu se poate susține că cârciumarul comunal V. Ch. a contravenit art. 23 din legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase, prin ceea că prepusul său ține în arendă pământuri țărănești, pentru motivul expus mai sus că prohibițiunea impusă cârciumarului comunal de a ține în arendă pământuri țărănești nu poate fi considerată între condițiunile prevăzute de art. 23, și care sunt cerute de lege, pentru că cineva să poată deveni cârciumar comunal, și soluțiunea aceasta se impune cu atât mai mult cât în fapt este știut că o persoană poate să aibă în arendă pământuri țărănești și poate deveni cârciumar comunal, destul numai ca să le cedeze sau să desființeze contractele de arendare, și când de asemenea este știut că ținerea în arendă de pământuri țărănești nu atrage decât pedeapsa cârciumarului comunal și rezilierea de drept a contractului de arendă, iar nu și ridicarea dreptului de a continua să fie cârciumar comunal ;

Având în vedere că autoritatea lucrului judecat invocat și bazat, de inculpați pe cărțile de judecată penală N-rele . . . nu poate avea loc nefiind aceleași fapte ;

Pentru aceste motive, judecata achită.

Judecător, (s) P. P. Donciu

Grefier. (s) Călinescu

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurenta *Lizava C. Andronescu s. a.* prin d-l avocat B. Pallinau,

Intimata *Soc. Steaua Română* prin d-l avoc. I. D. Dobrescu.

^{*)} *Concesiuni petrolifere. — Instanța de com-*

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

solidare. — Scopul ei. — Dacă ea este în drept a rezolva dificultățile ivite între concedent și concesionar asupra contractului intervenit între dânșii.

1. Din faptul chemării concedentului în instanța de consolidare și din neridicarea nici unei obiecțiuni din partea acestuia în privința măsurătoarei, nu se poate deduce opozabilitatea acelei măsurători, de oare-ce, instanța în consolidare are de scop și de efect de a face

concesiunea opozabilă terților, iar nu de a rezolva dificultățile ce se pot ivi între concedent și concesionar asupra contractului intervenit între dânsii. (Cas. s. I, decizia No. 702 din 15 Octombrie 1912, prin care se casează sentința Trib. Buzău No. 273/910).

Recurentul Ștefan Filipescu prin d-ni avocați I. Procopiu și I. Vilavros.
Intimatul T. Celăreanu ș. a. prin d-ni avocați Em. Oeconomu și Radu.

Distrugerea parțială a lucrului arendat. — Dreptul arendașului a cere scădere din preț. — Dacă acest drept îl are arendașul și în cazul când distrugerea s'a întâmplat înainte de executare, dar după facerea contractului. — Art. 1423 c. civ.

2. Dreptul ce art. 1423 c. civ. îl dă locatarului de a cere o scădere din prețul locațiunii în caz de distrugere parțială a lucrului dat în locațiune, există nu numai când cazul fortuit care a produs distrugerea are loc în timpul contractului dar și atunci când a avut loc înainte de punerea în executare, dar după încheierea contractului, de oarece și într'un caz și într'altul, locatarul este privat de folosința lucrului și ar fi nedrept ca proprietarul care nu este în măsură să-și execute obligațiunea ce are de a procura folosința lucrului să pretindă dela locatar arenda.

Prin urmare, se face o bună aplicațiune a art. 1423 c. civ. când se hotărăște că arendașii au drept la scăderea arendeii și atunci când evenimentul distrugerii a avut loc înainte de punerea în executare, dar în urma încheierii contractului. (Cas. s. I, decizia No. 726 din 19 Octombrie 1912, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curței de apel Craiova, s. I, No. 125/911).

Recurentul Dumitru F. Cârjălu prin d-l avocat Mătescu.
Intimatul Al. I. Țâmbac, lipsă.

*** Judecarea cauzelor. — Obligațiunea instanței de a da cuvântul părților să se aperse. Opoziție. — Respingerea ei ca tardivă fără a se da cuvântul oponentului. — Violarea dreptului de apărare. — Art. 95 pr. civilă.**

3. Din dispozițiunile art. 95 pr. civilă cum și din principiile relative la dreptul de apărare, rezulă că părțile citate înaintea instanțelor judecătorești nu pot fi judecate fără să li se dea mai întâi cuvântul, spre a fi puse astfel în pozițiune să aducă la cunoștința judecătorilor faptele și motivele ce vin în apărarea lor.

Prin urmare, săvârșește un exces de putere tribunalul când respinge o opoziție ca tardivă, fără să dea cuvântul oponentului care era prezinte în instanță. (Cas. s. I, decizia No. 752 din 29 Octombrie 1912, prin care se casează sentința trib. Mehedinți s. II No. 55/911).

CASAȚIE S. II

Recurentul D. S. Pișău prin d-nii avocați Danielopol și Gogu Negulescu.

Intimatul I. Stătescu ș. a. prin d-l avocat T. Ionescu.

Concesie petroliferă. — Consolidare. — Legarea

instanței numai cu acei ce au formulat vre-o contestație sau arătat vre-o pretenție. — Citarea numai a acestora în recurs.

1. Din art. 3 și 4 din legea pentru consolidarea concesiunilor terenurilor petrolifere rezulă că citarea unor anumite persoane și formalitățile de publicitate ce trebuie îndeplinite, în asemenea materie, sunt edictate de legiuitor în scopul de a pune în cunoștință pe toți cei interesați cari ar putea pretinde vre-un drept oare care cu privire la cererea de consolidare ce s'a făcut, spre a-și formula înaintea comisiei de consolidare pretențiunile lor.

Din moment ce, dar, toate formalitățile de publicitate s'au îndeplinit, instanța rămâne legată numai cu acei ce ar fi făcut vre-o contestațiune sau și-ar fi arătat pretențiunile lor și numai aceștia urmează să fie citați înaintea Curții de casație. (Cas. II, decizia civilă No. 217 din 5 Octombrie 1912, prin care se constată că procedura este bine îndeplinită, și amână afacerea la 19 Octombrie, când prin decizia No. 226 ¹⁾ a respins recursul făcut contra deciziei C. apel Buc. s. III No. 70/912.)

Recurenți Clayton & Schullworth & Co. L-tă prin d-l avocat Em. Pantazi.

Intimata Banca Pop. «Vulturul» prin d-l avocat P. Sadoveanu.

*** Gaj. — Dobândirea unui drept real din partea creditorului gajist. — Buna sa credință. — Preferința lui față chiar de adevăratul proprietar. — Prescripția instantanee a lucrurilor mobile. — Art. 1909 c. civil.**

2. În virtutea prescripțiunei instantanee a lucrurilor mobile, prevăzută de art. 1909 c. civil, creditorul gajist ce are posesiunea lucrului amanetat, dobândind asupra lui de bună credință un drept real, urmează ca dânsul să fie preferat asupra acestui lucru chiar și adevăratului proprietar care ar fi pierdut posesiunea (Cas. s. II, decizia civilă No. 237 din 30 Octombrie 1912, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Vaslui No. 173/912).

Recurentul Gh. S. Pădure prin d-l avocat D. Mollovaanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Ultraj. — Competința judecătorului de pace cu apel la tribunal. — Art. 53 l. j. p. — Curtea de apel judecă numai ultrajul din timpul audiențelor sale.

Interogatorul în penal. — Neluarea lui. — Lipsă de nulitate. — Art. 177 și 186 pr. pen.

3. a) Delictul de ultraj este dat în competența judecătorilor de pace de a fi judecat cu dreptul de apel la tribunal. Curtea de apel nu are competența să judece asemenea delict de cât numai când ultragiul se comite în localul și în timpul audiențelor Curților de apel în care caz hotărârea pronunțată de această instanță este fără apel.

¹⁾ Rezumatul acestei decizii este publicat în *Curierul Judiciar* No. 1/913, pag. 12.

b) Dispozițiile art. 177 și 186 proc. pen. în ce privește interogatorul prevenitului, nu sunt prescise sub pedeapsă de nulitate. De altfel, scopul interogatorului este atins, când se constată că inculpatul și-a făcut apărarea prin avocatul ales de dânsul. (*Cas. II decizia penală No. 2143 din 11 Septembrie 1912 prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Buzău secția II No. 278 912*).

Recurentul Adolf Vecser prin d-l avocat P. Sadoveanu.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Pedeapse. — Cumul de delict. — Bancrută simplă și înșelăciune. — Recunoașterea circumstanțelor ușurătoare. — Pedeapsă sub 15 zile închisoare. — Art. 40 și 60 din codul penal.

4. Dacă instanța de fond, constatând în sarcina unui inculpat delictul de bancrută simplă și de înșelăciune, și recunoscând în favoarea lui și circumstanțe atenuante, îl condamnă totuși la un an închisoare corecțională, violează art. 40 și 60 din codul penal, de oare ce pentru cele două fapte imputate, având a se aplica conform art. 40 c. p. numai osânda cea mai grea, adică pedeapsa pentru bancrută simplă, care este de la 15 zile până la doi ani, pedeapsa trebuia redusă sub acest minimum de 15 zile prin efectul aplicării art. 60 al ultim. căci altfel constatarea circumstanțelor atenuante ar fi fără nici o însemnătate și n'ar avea nici un efect. (*Cas. II decizia penală No. 2146 din 11 Septembrie 1912, prin care s'a casat decizia Curții de apel Iași s. II No. 149/912*).

Cererea făcută de d-l Procuror general apel Craiova de a se regula competența în cauza lui Ion Tăerel.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Mărturie mincinoasă. — Lipsa unor elemente precise, dacă inculpatul a luat mită sau nu. — Trimiterea afacerii la camera de acuzare. — Art. 288 și 291 c. penal.

5. Când nu se poate preciza dacă un inculpat pentru delictul de mărturie mincinoasă într'un proces corecțional a luat mită sau nu, înalta Curte de casație, chemată a pronunța un regulament de competență, neputând stabili în asemenea caz dacă faptul constituie delictul prevăzut de art. 288 c. pen. sau crima prevăzută de art. 291 c. pen., afacerea urmează a fi trimisă Camerei de punere sub acuzare, singură în drept a califica faptul și a sesiza eventual Curtea cu jurați. (*Cas. II, decizia penală, No. 2688 din 22 Octombrie 1912, prin care s'a regulat competența trimițând afacerea la Camera de punere sub acuzare a C. de apel Craiova*).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimata Epifichia C. Botez lipsă.

Taxe succesoriale. — Avere mobilă producătoare de venit. — Supra-taxă de 4%. — Scutire de supra-taxă, când averea e deja supusă la taxa de 5% asupra venitului capitalului mobilă și la taxa de 5% din legea patentelor. — Art. 48 al. 7 l. timbrului.

1. După art. 48 al. 7 din legea timbrului, taxele de

înregistrare pentru moșteniri se sporesc cu încă 4%, pentru averea mobilă susceptibilă de a produce venit, afară de aceia care a fost deja supusă la taxa de 5% asupra venitului capitalului mobilă, și la taxa de 5% din legea patentelor, prevăzute de art. 9 din legea impozitului asupra venitului capitalului mobilă.

Violează dar legea tribunalului, când apără de supra-taxă o avere depusă la niște societăți, pe motiv că acele societăți plătesc o taxă fixă, iar nu și taxa de 5%, singura care ar fi putut motiva această scutire. (*Cas. III, decizia 439 din 30 Octombrie 1912, prin care s'a casat sentința Trib. Tecuci No. 126/912*).

Recurent Ministerul de finanțe prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimată Aneta C. Misiu prin d-l avocat I. Tanoviceanu.
Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zămbrescu.

Taxe succesoriale. — Rentă perpetuă. — Scăderea din succesiune a sumei ce reprezintă valoarea ei. — Deosebire de rentă viageră. — Art. 64 lit. h legea timbrului.

2. Legiuitorul prevăzând prin art. 64, litera h din legea timbrului că taxele de înregistrare pentru constituiri de rentă se vor calcula după suma ce va rezulta din imulțirea rentei anuale cu 10, a avut în vedere numai rentele viagere, căci numai ele pot fi asemănaute cu uzufuctul unui capital oarecare, iar nu și rentele perpetue, unde capitalul destinat pentru ea din venitul lui să se servească atari rente este pentru totdeauna pierdut pentru cel îndatorat la plata ei.

Prin urmare, dacă s'a constituit o rentă perpetuă de 10.000 lei asupra unei moșii aflată în succesiune, cu drept cuvânt tribunalul scade din succesiune suma de 200.000 lei valoarea acestei rente perpetue de 10000 lei anual. (*Cas. III, decizia No. 511 din 4 Decembrie 1912, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței tribunalului Dolj, s. II, No. 382/912*).

Recurentul Minist. de Finanțe prin d-l avocat Al. Zeuceanu.
Intimata Dumitrache Grigore prin d-l avocat D. Moldoveanu.

***Pensie. — Legea pentru reangajarea gradelor inferioare din 1906. — Reangajarea contractată anterior acestei legi, dar împlinită în urmă. — Aplicarea noiei legi.**

3. După art. 16 din legea pentru reangajarea gradelor inferioare în armată din 1906, care a modificat legea din 1893, sub-ofițerii cari au servit sub arme timp îndelungat au drept, după 18 ani de serviciu, la o pensie de 40 lei lunar.

Dacă cererea de regulare la pensie s'a făcut sub imperiul legii pentru reangajarea gradelor inferioare în armată din 5 Martie 906, nu se pot acorda alte drepturi la pensie de cât acelea prevăzute de această lege, neputându se invoca împrejurarea că a treia reangajare, pentru împlinirea celor 18 ani de serviciu, a fost contractată sub imperiul legii din 1893, care îi dădea un drept la o pensie mai mare, dacă a cel termen n'a fost împlinit de cât sub legea nouă. În adevăr, drepturile la pensie nu se nasc și nu se acordă de cât din momentul cererii și în condițiunile legilor în vigoare la momentul cererei. (*Cas. III decizia No. 517 din 7 Decembrie 1912, prin care s'a casat decizia curții de Apel București s. I. No. 65/912*).